

Ֆ Է Լ Է Ք

ՄԱԹՍԱԿԱԿԵ

Րիսալեյի իւմիյէ, Էտեպիյէ, սանաիյէ, թիւ-
նարիյէ, հիֆեսեէ վէ մէպահիսի
միւնիստեյի սաիրէ.

ԷՍԷՐԻ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Յ. ՊԱԼԵԳՃԵԱՆ

ՍԱՊԸԳ ՄԻՒՏԻՐԻ ՄԻՒԼՂԱ ԳԱԼԷՄԻ ՏԱԱՎԻՅԻ ԹԻՃԱՐԷԹԻ ԳԱՅՍԷՐԻՅԷ

Ի ԶԻՆՆԱԾԻ ԶԵԿՅԱՆԷ
Ի ԶԻՆՆԱԾԻ ԶԻՆՆԱԾԻ

معارف نظارت جلیله‌سنان تحصیل اولنان وخصت موجبه طبع اولمشدر — رخصنامه تاریخی فی کانون ثانی سنه ۹۷

ԻՍԹԱՆԳՈՒԼ

ՄԱԹՍԱԿԱԿ ԵՐԱՄԵԱՆ

1884

Յ Ե Լ Ե Ք

ՄՈՒՍՍԱՎՎԵՐ

ՐԻՍԱԼԵՅԻ ԻԼՄԻՅԷ, ԷՏԷՊԻՅԷ, ՍԱՆԱԻՅԷ, ԹԻԻՃՃԱՐԻՅԷ, ՇԻՔԵԱԵԷ ՎԷ
ՍԷՊԱՆԻՍԻ ՄԻԻՖԻԻՏԷՅԻ ՍԱԻՐԷ

ՄԻԼԼԷԹԻՄԻՋՏԷ ՍԷՐՎԷԹԻ ՄԱՆԷՎԻՅԷ
Ա.

Թ Ր Պ Ա Պ Է Թ

Մա սապըգտա խառաի քննաւորի-
սին (ձիւացու) շակիրաի Ակըեպիո-
սուն՝ էօլումնիւ խաթթէկեանա քե-
սի սըհհէթ էթաիրիւ, վէ հաթթա
էօլիւլէրի տախի տիրիւտիր տէեու
զաղանմըջ օլտուղու շէօհրէթի շաիա
սաեէսինտէ իլահլար գաթարընա կէ-
չիրիւմէսի, վէ Հիպոկրատէսին իսէ,
տիւնիւտեա իւք տէֆա օլարադ թէր-
թիպ վէ թադտիմ էթտիլի թէտալի
մէճմուաը սէպէպիլէ, ֆէնի թը-
պապէթին միւճիտիլի իւնվանընը իհ-
րադ էլլէմէսի հադգըլլա տէյի մի
իտի տէմէլի:

Շու խուսուղար իլլնտէ, օլսա օլ-
սա Ակըեպիոս իլլուն էօլիւլէրի տէ տի-
րիւտիր խա տէնիւմէսինէ, թաապիր-
ճէ միւպալէաղա վար տըր տէնիլէ-
պիլիլի էսէ տէ, քէյֆիլէթէ պիր պաշ-
ղա նօթթայը նաղարտան պադըլ-

տըգտա, սըհհէթինի թէսլիմէ մէճ-
պուր օլմամադ տա գապիլ տէյիլ
տիր. զիրա էօլէճէյի մէհուղ պուլու-
նան մէրիլլէրի բէնչէյի էճէլտէն
թախլիա էթմէք, թարիլի ախէր իլէ
էօլիւլէրէ հաեաթ վիլմէք տէյիլ տիմ
տէ եա նէ տիր:

Աչը ուսուլինի իճտա պիրլէ օ
միւհլիք չիչէք խաթթէլիլինին մահ-
վընա պախ օլմուշ օլան ինկիլիզ ա-
թըպպայը մէհուրէսինաէն տօղթօր
ճէննէրին (ճէնր) (1) պիր տաըրտան
պէրու միլիօնլարճա ճան զուրթար-
մըշ, վէ տիւնեանըն նիհանէթինէ գա-
տար օ սաեէտէ գուրթարըլմաընա
պիր թարիգ իրաէ գըլմըշ օլմասը,
վէ օլ վէճէլէ ալէսի մէտէնիլէթէ
վադը օլան հիւսնիւ խըտմէթինին հի-
սապա կէլմէեէն սէմէրէսի, պիր թա-
սալվուր էտիլմէք լեաղըմ կէլէ, ճէն-
նէրին գատրի՝ Ակըեպիոսա վէրիլէն
սըֆաթտան էանա պիր սըֆաթլա մը
թագաիր էտիլմէլի տիր:

(1) Ա. ճիւտ ֆէլէք. սահիֆէ 104:

Քարոնուն՝(1) սեփեթի գըսալթմա-
եա մէծպուր օլմասը, վէ վուգու պու-
լան սեփեթլէրինտէ իսէ, գաեըղընըն
էվվէլըլէր գատար տօլու օլմամասը
իչուն, Ակղեպիտու ալէյհնտէ Պղու-
տոնուն Արամաղգա շիքեաեթ էթ-
տիյի կիպի(2), ձէննէր իչուն տախի,
կրօղուն(3) եիւզիւնիւ էքշիթմէտի-
լինի քիմ պիլիւր: Պուհաան 30 սէնէ
էվվէլ Լօնարատա վուգու պուլան
վէփիեաթըն 100տէ 30ու, վէրէմ իւ-
լէթինէ միւպթէլ օլանլարտան զու-
հուրա կէլտիլինի, վէ սէպէպի իսէ,
պաշլըճա զօգաղլարըն թօղ վէ թէէ-
փիւնիւ խոռլինի պիլ քէշփ, տէփի
էսպապընա թէշէպպիւս իտէրէք շիմ-
տի իլլէթի մէղպուրէ իլէ վէփաթ իթ-
մէքտէ օլանլարըն սաեըսընը 100տէ
5տէն 10ա գատար թէնղիլէ մուվաֆ-
փագ օլան սըհհիյէ մէէմուրլարը, ու-
լում՝ փիւնուն՝ սանաի՝ թիճարէթ վէ
մէտէնիլէթ ճիհէթիլլէ տիւնեաեաբի-
գապէթտէ պուլունան ինկիլիղ միլլէ-
թինէ, բէյ տէր բէյ եիւզ պիլն քիշի-
տէ պիլի նատիր օլապիլիւր Կլաաըս-

(1)Քարոն՝ ձէհհնէմ իլահը Պղուտոնուն՝
սիւղ կէօլիւնտէն էօլիւ բուհլարընը
թաշընըպ կէօթիւրէն գաեըղընը տըր:

(2) Արամաղգ՝ Պղուտոնուն շիքեա-
եթի իւզէրինէ Ակղեպիտու սէմատէ եը-
լան նամընտա օլան պուրճա թահվիլ էթ-
տի: Եըլան բէսիլինին թըպապլէթէ ալէա-
մէթի Փարիգա իթթիխաղ օլունմասընա
սէպէպ պու հիքեայէ օլմուշ տուր քի մա-
նէաը՝ թէտապիլի աթըպպաեը եըլանըն
ֆէհմի աթիլինէ, վէ տէփի էմրաղ իտէն
խոսթէկեանը իսէ, կէօլէք տէյիշտիրէ-
րէք թէհտիտի հաեաթ իտէր օլմասընա
թէշպիհտէն իպարէթ տիր:

(3) Կրօղ թաապիլ խոլիէն կէօլիւնմէղ
մախլուգ, էօլիլէրի թաշըմաեա մէէմուր
օլան Քարոնուն քէնտիսի օլմալը տըր:

թընլար եէթիշտիլմէքտէ պուլունմուշ
օլմամօրլար մը:

Պիր եաշընա գատար վէփաթ ի-
տէն չօճուղլարըն 100տէ 70ի վալի-
տէլէրի սիւտիւ իլէ նէշվ ու նիւմա
պուլմաեանլարտան օլուպ, վալիտէ-
լէրի սիւտիւ էմէնլէրտէ իսէ, նիսպէթ-
լէ վէփիեաթ մըգտարընըն 100տէ
5 տէն 10 ա գատար չըգապիլտիլինի
քէշփ ու նէշը իլէ, վալիտէյին նա-
զարը աըգաթթընը իշ պու նօղթասը
միւթէնապիհա իւզէրինէ ճէլպ իտէն
Փարիալն սըհհիյէ ուխուվլէթի, էն-
վարը ուլում իլէ աիւնեայը թէնվիլը
իտէկէլէն Ֆրանսըղ միլլէթինէ, Կամ-
պէթթալարը մէղարը իւզէրինտէ սէլ
կիպի աղըպ կիտէն էքրի չէշմէրինի
գաթ իթմէքլիք իւմիա ու թէպլիեթի
պախշ իթմէտիլէր մի:

Ինտան գըսմընըն աղիմի, իսթէր
Շահ օլսուն իսթէր սաիլ, իսթէր զէն-
կին օլսուն իսթէր փագիւր, իսթէր ու-
լիմ օլսուն իսթէր պիլ սանաաթտա
մահիր, սըրֆ նէֆսինէ, շան ու շէրէ-
փինէ, վէ մէնփաաթը շախսիյէսինէ
խըսմէթ իտէնլէր տէյիլ տիր: օ մի-
սիլլուլէր կէօլկէսինին տախի քիմնէեէ
խոյըր տօգուհմաղ օլան գալաղլար
կիպի պօյ աթարլար կիտէրլէր: վէ
եաշամաեը նէփս իչուն տօղմաղ, վէ
էօղ իչուն չալըշմաղ տըր տէյի պի-
լիլէր:

Ուլուլուգ սըփաթը՝ վաթան ու
մէմէքէթինէ, տահա զիւտտէսի,
միլլէթինէ տէվլէթինէ, վէ էն եիւք-
սէյի իսէ, պիլա փարգ ումում ինտան
ճինսինէ խըսմէթի նափաաաա պու-
լունան զէվաթը քիլամա մախսուս
տուր:

վէ էն թաթը միւքեափաթը տա-

խի, դատորը շինառ էլլապալըտա կէօ-
րիւլաիւյիւ կիպի միննէթտարլըդ վա-
զիֆէյի ումոււմիյէսինին իֆատը տըր:

Պու պապտէ նազարը հասէտիմիլի
պիր տէ միլլէթիմիլ իւզէրինէ չէվիւ-
աիյիմիլ հալտէ, պաշգա ճիհէթլէրէ
նիոպէթլէ, թըպապէթճէ մալիքի
սէրվէթ օլտուղումուզ մա էլ իֆթի-
խար աննաշըլաճագ, վէ իւք կէօղիւմիւ-
ղէ չարիաճագ չէյ իսէ Տօդ. Բէսաէնին
թճշկարաւնլարը, Տօգթօր Սէրվիչէն է-
ֆէնաինին 1844 սէնէսի եատիկեարը
օլան միւֆիա մանկասաճուրճ իւնու,
Տօգթօր Անդրէաս Փովվալիչին 1850
տէ նէշր օլունան առուես երկայնա-
կեցուրճ իւն նամ էսէրի. Տօդ. Բ. Իւ-
թիւճեան էֆէնտինին պիր վազըթ
Կիլիկիա, վէ իրի սէնէտէն պէրու իսէ
միւհթէվիեաթը միւֆիտէսինէ տալա
նիսպէթ գապուլ էթմէզ պիր աուն
ֆիեաթլա մասեւադարաւն ժողովրդ-
եան նամը յա նէշր օլումումուզ, վէ օ-
լունումագտա պուլունումուզ օլան մէճմու-
ալարը օլունագ տըր: Արթըգ օ՝ զալէ-
թէլէրի, ըիսալէլէրի, միւֆիտ սըհ-
հիյէ պահալարը իւլէ թէգեին իտէ կէ-
լէն, վէ տահա նէվ պէ նէվ էսէրլէր
նէշր իտէն աօգթօրլարըմըղըն թաա-
տաթը ուզըն կիտէր:

Կէլէլիմֆի, 1878 տէ փարիսին սըհ-
հիյէ ուխուվլէթինին թահսինքէրտէ-
օի օլան, վէ «Առողջապահութիւն իւն
ևր սաճումն առաջին մանկութեան
նամընտա պուլունան ուխուվլէթի
մէզպուրէ շիւպէսի էսէրինի, միլլէ-
թիմիլ ավըպպալի մէշհօրէսինտէն
Տօդ. Տիգրան Բէշաիմալճեան էֆէն-
տինին լիսանըմըլա թէրճէմէ պիրլէ,
էօլլէ պիր բիւր նէֆը հիմնէթտէն
միլլէթիմիլի տէ իսթիֆատէ էթտիր-
մէքտէ պուլունտուղունուն վաճիպէ-
տէն օլան թէչէքքիւրի իֆատընա

պօրճուլ պուլունտուղունուն զ սըրա-
տա, պու կիւնլէր ՊԱՏՄՈՒԹԻՆ,
ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՊԱՏՈՒԱՍՏՄԱՆ նամըն-
տա պուլունան, վէ պիր նիսթէսի
րէսիտէյի տէսթի իֆթիսարըմըղ օլան
օլ միւսապլէր թէչէլիֆի միւնիֆինէ
տահա նէ գատար զիեատէ իպլաղը
ֆատիւր ու միւսպահաթ իթմէլիիլ տիր:

Պիզ՝ տօգթօրլարըմըղը աղվաթը
միւթէմէտտինէյի զարպիյէ կիպի նէ
միտալեօնլար իլէ թալթիֆ, նէ տա-
նէմլէր բէքի, վէ նէ տէ էյիտաթ
մախտուտէ թանինի իլէ պիւ իճրալը
զիյնէթ թէքրլիմ ու թէչլիֆ իտէպի-
լիւրիզ. վէ անլէր տաթի պիլիմ շու
տճգի հալիմիլէ նէզարէն էօլլէ չէյ-
լէրի հիւ պիր վազըթ ֆիւրիւլէրինտէն
պիլէ կէչիւմէղլէր:

Անլէրին պիլտէն կէօղէտիր օլտուզ-
լարը չէյ, նիչէ իտուտուպարտա ֆա-
գըր գալիւշ օլան պիր միլլէթին՝ պու
պապտէ օլան սէրվէթինին գատարինի
թանըմաթը, եանի էսէրլէրինէ մախ-
տուտ օլան մուհապէնաթ ու մէնֆա-
աթտան ումումուն ֆախաթմէնտ օլադ
պիլմէսի զըմընտա սըրֆ ինթիշարը
տըր:

Տիրիլա՝ . . . ուլում՝ ֆինուն՝ վէ
թէհզիպի ախլեագ իտուտուպարընտա
վազը օլտուղու կիպի, միլլէթիմիլ
պու պապտէ տէ զաֆլէթ տյոլ ու-
տունտա պուլունալ իտէ, զաթէն
թէգատտիւմիւ մանէվիճէ մաթլուպ
տէրէճէսինէ վաթըլ օլումագ գայա-
սըղըղընտա պուլունտուղունա ինա-
նաճագ գատար օլտուղումուզ հալտէ,
պու տէֆա աթթիգ հէր չէյէ թէր-
ճիհ իտիլմէսի թապիյի պուլունան
սըհհէթինտէն տէ, էվլէթ՝ հէր չէյ-
տէն լէղիլ վէ աղիլ օլան էօմիւնտէն
տէ վազ կէլմիշ տիր տէնիպ գուրթուլ-
մալընը տըր:

Տ Ե Լ Ե Մ Ս Ս Գ

Ճիշտ 3 նիւսիսի 2 տեղ տեղադրել (սա. 31)

Զարթոն ճիւղերն լինէն սինտէ մէտէր-
րէթ ու լաթափէթ էմարէլէրի միւշահէ-
տէ էտիլմէքտէ, վէ էն զազէպնաք օլան
Մանդուրալըլարն պիլէ, էլլէրինտէն սի-
լահլարը՝ քէնտի քէնտինէ տիւլմէքտէ ի-
տի. վահչի փաղանտ՝ Լակեղումանիալը-
լարը իլէ մահէն տիլի սաթլարըլըն ըրգ-
գաթա կէլմէսի իչուն տիւշարը հայրէթ
օլուր, վէ տիկէրլէրի տաթի, թէքլիֆ օ-
լունան իւլուն միւսալէահայը մէսուտէ
հագգընտա ան չէքէր տուրուր իտի: Պէ-
լիեէլի թէճարիսի վագաալարընտան նա-
չի՝ ճիւղէտէն զիեատէ միւթէէսի պու-
լունան փիլոկտեո՝ տուսուի չէնմանընը
թութամագ ըտը, վէ Մէնտօրուն միւ-
քեալէմէսինէ հայրան օլմուշ օլան Նես-
տոր իսէ, նութգա գատիր օլմագըլըն
պիր չէֆգաթը գալլ իլէ պօյնունա սա-
րըլըն. քիւլիւ խալգ՝ պու չէյ քէնտիլէ-
րինէ կօեա պիր իշարէթ տիր թարգըն-
տա եէքտիլ վէ եէքգէպան « Ես րիւրի
հուշվար՝ պիլգէ թէքթի սիլահ էթտիրէն
սիլ օլունտօրսունուլ. միւսալէահայ միւ-
սալէահայ » տէեու պաղըլըլըն:

Պիր էյեամ սօնրա, Նեստօր պիր նութգ
իրատ էթմէք իսթէտի իսէ տէ, սոսաքիր
իլէ պիր կիւճիւք չըգարըր խալֆիլլէ
պիլա սապըր թէքրարէն վէ ուսուլմէն
«միւսալէահայ միւսալէահայ» պաղըլըլըն. գա-
պիլէրին պէհէրի իսէ, միւնատիլէր վա-
սէթասըլլա մահէն «միւսալէահայ միւսալէ-
հայ» նիտա էթտիրմէտիքճէ, անլէրի թէս-
քին իտէպիլմէք միւլքին օլամատը:

Նեստօր՝ պիր նիգամը սէօզ սէօլլէեէ
պիլմէսինին գապիլսիլլիլինի րանա տէրք
պիրլէ անճագ «Նագար պուեուրուեօր-
մուսունուլ ես՝ Մէնտօր, տէտի. կիւֆ-
թարը էհլի ֆաղիլէթ՝ նէ տէրէճէ գի-
գուլվէթ տիր. զէքեալվէթ ու ֆագիլէթ
սէօլլէր իսէ, քիւլիւ խէլէճանը գալլի
թէսքին էլլէր. վէ պիհագգըն օլան ախ-
զը ինթիգամ արգուսու տաթի, մէվէտ-
տէթ ու միւսալէմէթէ թէհագվիլլէ տէր.

թէքլիֆիլլիլլէ այնիլլէ մագպուլիմիլ տիր»
Պունու տէր տէմէզ պիւթիւն սէր գա-
պիլլէր, էլամէթի իթթիֆագը արա օլ-
մագ իւզրէ էլլէրինի եօգարը գալըր-
տըլար:

Մէնտօր՝ չէհրին գապուլարընը քիւշատ
էթտիրմէք, վէ իգումենէսէ՝ պիլա բէրվա
թաշրա խուրուճ էյլէմէսինի թէֆհիմ
էթմէք իւզրէ Սաղինտէ գօլուր, վէ
օլ հէնկեամտէ Նեստօր տաթի Տէլմագա
սարըլարագ չէօլլէ սէօլլէտի: «Ես՝ էգ-
քիեայը Նունանիեանտան էն ագիլլինին
ֆէրզէնտի մէվտուտի. ինչա ալլահ սիլ
տաթի հէման անըն կիլի ագիլ, վէ ան-
տէն զիեատէ մէսուտ օլուրսունուլ, բէ-
տէրինիլ հագգընտա հիլ մի պիր մալիւ-
մաթ ալմատընը. հիտտէթիմիլլէ՝ պէղա-
եէթ միւշապիլ հպուլունտուլունուլ վա-
լիտինիլլին զիքրի ճէմիլի իտի թէսքին
էտէն»:

Փաղանտ իսէ զաթէն ֆէվգ էլ զտէ
սաթիթալ, վէտէ ճանվէրիտայ պիր քիսնէ
օլուպ, վէ իւլիսի՝ գաթան կէօրմէմիլ
պուլունտուլունուլ հալտէ տաթի, անըն՝ վէ
վէլտինին ֆէլաքէթլէրինէ մէպին ըրգ-
գաթա կէլաթ. վէ հէր քէս Տէլմագա՝
սէրկիւզէլթինի հիքեատէ էթմէսի իչուն
իգտամ էթմէքտէլէր իքէն, քէնտիլլէրինի
պիւթիւն կիրիտիլ չօնուլարըն թէագըպ
էթմէքտէ պուլունտուլարըն հալտէ,
Մէնտօր՝ իգումենէս իլէ մահէն կէլաթ եէ-
թիլտի:

Միւթթէհիտլէր՝ իգումենէսի կէօրիւր
կէօրմէզ զըյզ ու զագապլարըն էգ սէրի
նէվ վարլամեա պաշլատը իսէ տէ, Մէն-
տօր՝ քէլամը հիքմէթ էնճամը իլէ օ ա-
թէլին գըղըլըմըն տա սէօնտիւրտիւ:
«Հէմ շահիտի վէ հէմտէ համիսի իլահ-
լար օլանագ օլան իչպու մուգատտէս
մուահէտէնին տէր իտի, ագտինի նիչուն
թէէլիլ էտիեօրուլ, էկէր պիւնամուսուն
պիրիսի՝ իչպու մուահէտէնի իֆսատա
ճիւրաթ էտէր իսէ, անտէն՝ իլահլար
ախզը ինթիգամ էթսին, մուհարէպէնին
քիւլիւ միւսիպէթի միւտհիլլէսի, տիւ-
րիւթ բէյման օլան պիկիւնահ գալմ-

վարտան պարտ օլուպ, մուհհէտէյի հա-
լըրէնին հուգուգու մուգատտէսէսինի
փախալ էտէն միւխիլլի ահա ու բէյման,
դէ մէլունանէ հարիսի շան օլան քիմսէնին
պաշընա եաղսըն. իլահլարըն վէ ինսան-
լարըն մէնֆուր ու մէրտուտի օլուպ,
սէմէրէյի հիյէլ ու տէսախսինի ապա կէօ-
նէնէմէսին. ճէհէնէմ գուտուղլարը՝ հէյ-
նէթի միւթէհէյնէպէլէրիյէ իւզէրլէրինէ
հիւճիւմ սիլրլէ, թէհապվիւր ու մէյեու-
սիւէթինի մա զիեատէթիւն թահրիք ու
թէշտիս էյլէսին. թէտէֆիւն իմուտին-
տէն մահրումէն հէլք օլուպ, նաշը իսէ,
քէօրէքլէրէ վէ ագպապալարա եհմ օլ-
սուն. ճէհիմի սիճճինին էն տէրին կիր-
տուպընտա Տանտալոստան, իքսիոնտան,
վէ Տանտանլարտան էշտտ օլմագ իւզրէ
բէնչէյի ճէգալը տախմիէ չարիւրսըն.
վէ իշպու միւսալէհա իսէ, սէմանըն փա-
նէնտէսի օլան Ատլաս գաեալարը կիպի
միւհքէմ գալսըն. ալէմ անա իհթիրամ
էտիպ, վէ սիւսիլտէն սիլսիլէեէ սէմէ-
րէսինի կէօնէնսինլէր. անըն հագգընտա
ահտ էտէճէք օլան օ՝ շէճիլէրին նաւը
նամիսի, հաֆիտլէրիմիլլին հաֆիտի զէ-
պանընտա մուհապլէթ ու հիւրմէթ իլէ
եատ էտիլսին. վէ իւմն ու առալէթ իւ-
զէրինէ միւհսսէս օլան իշպու սուլէ ու
սալահ, միւսթագպէլտէ պէյն էլ միլէլ
ու ագվամ թէէսիս էտիլէճէք սուլէ
մուհհէտէլէրինէ պիր նիւմիւնէ օլուպ,
քէսպի սէատէթ էյլէմէք էմէլլլէ իթթի-
ֆագ արգուսուռնտա պուլունան քեաֆ-
ֆէյի միլէլ, Եսպերիա խալգընա իմթիսալ
իչուն ճէհա ու զայրէթ էթսին:»

Պունու իֆատէտէն սօնրա, իգոմենէս՝
վէ տիկէր միւլիւքիւ հազըրէ միւսալէհայը
վագաանը, շէրաթի մուսպէնէսի միւճէ-
պինճէ մուհաֆաղա գըլմագ իւզրէ իճրա-
յը անտ, վէ եէք աիկէրէ օն իքի նէֆէր
րէհին տատ ու սիթատ էյլէտիլէր: Տէ-
լէմագ՝ իգոմենէսին վէրաթի րէհինլէր-
տէն պիրիսի օլմագըլը թալապ էթտի.
անճագ՝ Մէնսօրա կէլինճէ, միւթթէհիտ
մէլիլէր, մէվատսը մէվուտէնին պիթ-
թէմամիհա իճրասընա տէկին իգոմենէ-

սին՝ վէ միւհապիրլէրինին թալար ու հա-
րաքէթլէրինտէն տօլաեը քէնտիլէրինէ
մէսուլ թութուլմագ իւզրէ իգոմենէսին
նէգտինտէ գալմասընը թասեիպ էթտիք-
լէրինտէն, անըն րէհին ալընմասը տալա
գարինի գապուլ օլմատը:

Շէհիր իլէ օրտու վասաթընտա եիւզ
րէէս գար կիպի կէնճ ինէք, վէ օլ գատար
տախի պույնուգլարը եալտըլանմըշ, վէ
շիշէք տէմէթլէրի իլէ տօնատըլլըլ պէեազ
թօսուն զէպհ էթտիլէր. սէյֆի շէրիֆ
ալթընա տիւշէն գուրպանլարըն՝ աք-
սէնտագը ճիպալը միւթէճապիրէ օլան
հէյպէթամիւ պէոյիւրիւշլէրի էշտիլիր,
վէ թիւթէն գանլար իսէ, չար ճառիպուէն
ճէրէեան էթմէքտէ պուլունուր խոթ:
Իլահլարա թագալիմ օլունան նէֆիս շա-
րապ՝ սէլ կիպի ագար կիտէր, գարաճիյեր
քեաշիֆլէրի, տիթրէմէքտէ պուլունան
գարըն իշլէրինի իսթիքչաֆ իտէր իտի,
վէ միւզպիհ քեահինլէրին մէզպահ իւզէ-
րինտէ թիւթտիւրիւպ տէ, պիր դոյու
պուլուլթ շէքլի ալան պուլսուրուն պուլի
մուսթթարը իսէ, պիւթիւն օվայը տօլ-
տուրուր խոթ:

Օլ սըրատա ասաքիրի թարաֆէյն՝ ար-
թըք եէքաիկէրէ շէշմանը խուսումէթ իլէ
պագմագտան ֆարիղ կէլէրէք, սէրկիւ-
զէշլէրի հագգընտա պիրպիրլէրիյէ մու-
հալէրէեէ, վէ գահմէթլէրինտէն իսթի-
րահաթա տիւշէրէք միւսալէհա լէզէթին-
տէն բէշինճէ իսթիֆատէեէ պաշլատըլար:
Իգոմենէս իլէ մաէն Տրօվա մուհասէրէ-
սինէ կիտէնլէրտէն չօգլարը, նեսսօր իլէ
օ՝ մուհարէպէտէ քէնտիլէրինէ ճէնքաշ
օլանլարը թէշիս էյլէտիլէր. էշտաի
իշթիեազլէ պիրպիրլէրինէ սարըլու, պիւ-
թիւն Ասիանըն զիյնէթի օլան օլ շէօհ-
րէթշուար Տրօվա շէհրինի թախսիպ էթ-
տիքտէն սօնրա, պաշլարընտան կէշէն
վուգուաթլարը պիրպիրլէրինէ նագլ էյ-
լէր իտիլէր. շէմէնգար իւզէրինէ օթու-
րուպ եայըլըլար, պաշլարընը շիշէքլէրէ
թէքլիլ գըլարար, վէ պէոյէ պիր եէվի
մէսուտու թէպիրք գըմընտա պիւեիւք
պիւեիւք գապար իլէ շէհրտէն թաշընպ

կելէն մէյլերի նուշ ու իշրապ էթմէքտէ պուլունուրլար խտի:

Պիր տէ Մէնտօր նապետհան օրատա իճթիմա էթմիշ պուլունան միւլիւք վէ զապիթանա խիթապէն չէօյլէ սէօյլէտի «Պունտան պէօյլէ պաշգա պաշգա իսմ իլէ մուստմիա օլտուղունուզ, վէ սյրը սյրը բուէսսա խտարէսի թահթընտա պուլունտուղունուզ հալտէ սաթի, անճադ պիր գափմ թէշքիլ էտէճէքսինիզ տիր: իշթէ՝ խալգ էթմիշ պուլունտուզլարը ճինսի պէշէրի սէվէն ատիլ իլահլար, անլէրին միւքէ միւլէ իթթ իֆաղընընպէօյլէճէ պէնտի տաթիլի օլմագ խթէրլէր: ումուսմ ինսան գըսմը պաշգա պիր չէյ օլմաեըպ, ստտէճէ բուլի զմինէ ետեըլմիշ պիր սիլիլէ տիր: մէճմուսի խալգ պիրպիրինէ իխվան օլուպ, վէ եէքաթիկէրլէ ստտէրի եէքմատէր կիպի սէվմէյէ պօրճլու տուրլար: Շէօհրէթի զալլմանէլէրինի՝ հէմոէմ իխվանլարը գանընտա արամագտա պուլունան միւլիտ քեաֆիրլէրէ ետաղըլլար օլտուն: Վագաա մուհարէպէ պաղէն էլլէմ օլուր իսէտէ, պաղի ճիհէթլէրտէ իշպու լիւզիւմիւն հէր չէ պատապատ օլմաը սիւրէթի, ինսան գըսմիւնա ասաղլմ վիւլլ տիր: ես՝ մէլիքլէր՝ շան ու չէրէֆ գազանմագ իւզրէ մուհարէպէն հէվիլէս էյլէմէք իգթիպա էտէր տէմէնիւզ: ինսանիէթէրլէրլիք խարիճինտէ, ճիստի շան ասլա պուլունմագ: չէօհրէթի զաթլիյէսինի մէրտումրէրվէրլիք հիսսիեաթընա թէրճիհէտէն քիմէնէ ինսան օլմաեըպ, անճադ պիր թէքէպիլիւր մէսիլի, վէ քէսպ էտէճէյի շան ու չէօհրէթ իսէ, թէհի վէ վահի տիր, զիրա չէօհրէթի սահիհէ անճադ իթիտալ իլէ խայրէնտիլիքտէ պուլունուր: կիւշի պուտալաճա օլան հըրսը շանընը օգչաեան պաղի միւտահիլէրի օլապիլի իսէտէ, կիլլիսինտէ տէ պիլալիեա սէօյլէմէք խթէտիքլէրի անտէ, շան ու չէօհրէթէ նէ տէրէճէ միւլթիլա իսէ, հէման օ գտտար տա անա նասէզա տըր տէրլէր: ինսանլար՝ օ կիպի ատէմի շանանը հիւրմէթ ատտ էթմէմէլի տիր-

լէր: նիշուն քի քէնտիսինն տէ ախէրլէրինի օ տէրէճէ թէքլիմ էթմէմէսինտէն տիր քի, հըրսը շանը վահիեանէսի ուզրունա միւսրիֆանէ սիւրէթտէ անլէրին գանլարընը տէօքմիւշ տիր:

«Թէպտաբէրվէր օլան, վէ զիրի տէսթանընըն հուպպու տէրունինի ճէլլ էթմիշ պուլունան մէլիքէ նէ մուլլու: զիրա քէնտիսի հուտուտտաշլարը նէզտինտէ, վէ հէմհուտուտլարը իսէ քէնտի ինտինտէ էմին վէ սէլիմ օլուր: վէ անլէրին ալէյհինտէ հարպա գըյամ էթմէտիքտէն պաշգա, քէնտի միւնանէլէրինտէ զուհուրա կէլէն ճէնքլէրի տէ մէն, վէ քէնտիսի կիպի պիր մէլիք թէպտիլէթինտէ պուլունմագտան նաշի թէպտալընըն նալ օլտուղու սէատէթտէն տօլաեը պգվամը քիւլլիյէ հասէտինի ճէլլ էտէր:

«Ես՝ Եսպերիանըն ճէսիմ չէհիլլէրինէ հիւքմ էտէն միւլիւք: պաղի պաղի պիր արաեա իճթիմա էթմէքլիլի թաթիմ էտինիլ, վէ իւշ սէնէտէ պիր տէֆա տաթի, մուհէտէնիլի ճէտիտ անտլար իլէ թէճտիտ, մէվէտտէթի մէվուտէնիլի թէլէեիտ, վէ մէնֆաաթը ումուլլիլէի թէֆէքքիւր էյլէմէք իւզրէ, պիր մէճլիսի ումուլլի ագտ էյլէմէլի սինիլ տիր: պուլ մէճլիստէ քէլ եէվմ պուլաաա մէվմու օլան մէլիքլէր հաղըր պուլունսուն: Եէքտիկէրինիլլէ միւլթէֆիդ գալտըլընըպ միւտտէթմէ, իշպու տիլնիլին էօլքեատտէ տաթիլէն ասալիլ, շան ու չէրէֆ ու զանիմէթէ մալիք օլուպ, խարիճէն իսէ տաթի իւզպէման լաեուղլէյ օլաճադսընըպ տըր: իլահլարըն՝ սիզէ թէհիլլէ պուլեուրմուշ օլտուղլարը սէատէթի իֆսատ ու իխլալ էտէճէք չէյ, անճադ՝ եարամագ քիմանլէրի թաաղիլ էյլէմէք իւզրէ ճէհէնէմտէն չըգմըշ օլան իթթ իֆագսըլլըգ տըր:»

Նեստուր անա ճէվապէն «Պիլիմ, տէսի: պիր չէօհրէթի քեաղիպէ քէսպ էթմէք, եաթուս հուտուտտաշլարըմըզըն մագարրաթըլլա թէվսիլի արագի էյլէմէք սէվտալընտան նէ գաուար պաթա պուլունտուղունմուզ, պիր սուհուլէթի սէրիյէ

իլէ ազտը միւստէսհա էյլէտիյիմիզտն սիւզ քէնտիւնիւզ տէ րանա իսթիֆհամ է-տէրսիւնիւզ, վէ լաքին՝ մէնաֆիյի շախսիյէ-սինտէն պաշգա նըզամ թանըմազ, վէ հիւ-քիւմէթի սաիրէ մէմալիքինի զասպ զըմ-նընտա ասլա ֆուրսաթ գաշըրմազ օլան պիր ճէպպար հիւքիւմտարա հէմ հուտուտ պուլունան ատէմ նէ ետիա սիլիւր:

«Պու իֆատէմի իդոմենէս հազգընտա տըր տէնու զանն էթմէնիւզ խա՛յըր՝ արթըզ անըն հազգընտա պու կիպի պիր էֆքեարըմ գալմամը տըր. պուլուն՝ Դաւ-նիալըլարըն մէլիքի Ադրասդ իշուն տէնօ-րումքի, հէֆսիմիւզ վէ անըն ֆիյլինտէն տօլաեը խալֆ ու էնտիլէեէ աիւշար օլ-սազ ճաիւզ տիր. օ իլահլարը թահգիր էտէր, ինտան դըսմը՝ ալէսսէվիյէ քէնտի շան ու չէօհրէթինէ խըտմէթ իշուն թէ-վէլլիւա էթմիլ տիր զէհապընտա կէզը՝ հէմ բէտէրլէրի վէ հէմ մէլիքէրի օլմազ շարթըլա թէպաա էտինմէք ազմինտէ պուլունմայըզ, անճազ՝ էսիրէր վէ սէճաէ էտիճիլէր իսթէր, վէ անդէրին քէնտիսինէ իւլուհիյեթ չէօհրէթի վէրմէ-սինի արգուլէր. պու անէ տէկին քէօր իգպուլ անըն քիւլլիւ նահազգ թէչէպ-պիւսաթընա միւսաթ օլտու. պիր քէրրէ իշպու սէվահիլտէ հէնուզ եէրլէչմէքտէ պուլունան զարֆճէ տիւշմէնտէն իսթիւ-լասը կիրիպան էթմէք, վէ պատէհու էս-լահամըզ էն գուվէթլի տիւշմէն ալէյ-հինէ չէվիրէ պիւմէք իւզրէ էվմէլ էմիրտէ կէլիւ Սաղենտի վուրմաեա իսթիճուլ էյ-լէտիք. զաթէն պու ատէմ միւթթէհիւ-լէրիմիւզ մէմէքէթլէրինն չօզլարընը զապթ ու թէսիւր էյլէտի, վէ իթի այրը այրը մուհարէսէլէրտէ տաթի կրոտան-լուլարա զալիւ կէլիւ. հըրսը շանընը տօեուրմազ իւզրէ հէր նէվի թէտապիրի իճրա էտէր, ճէպը օլտուն մէքը օլտուն ինտինտէ եէքուան տըր, եէթիլը քի խու-սէմաեա զալէսլէ էթսին. խապանի ֆիրա-վան ճէմմ էթմիլ օլուպ, ասաքիրի իսէ թալիմիլ՝ ճէնքճի՝ վէ տիլիւ, վէ զապիթ-լէրի տէ մահիր պուլունտուզու հալտէ ա-լէլ ումղւմ քէնտիսինէ ճանտան խըտմէթ

էտէրլէր. էմիրնի ինֆազը իճրա էտէն-լէրէ պիննէֆս նէզարէթ էտէր, էն ու-ֆազ գուսուր իշուն չէտիտէն միւճազտի, վէ ճիւմէնին հիւսնիւ խըտմէթինէ սա-խալէթլէ միւքեաֆաթ իթա էյլէր. չէ-ճաէթի զաթիյէսիլէ քիւլլիւ ասաքիրի թէչվիւզ, վէ պէսալէթլէրինի թահրիք գըլար. էկէր թալը ու հարաքէթինի տէ առալէթ իլէ էմնիէթ խաարէ էյլէմիլ պուլունսա, պիր գուսուրսուզ մէլլիք օ-լուր իտի իսէ տէ, չի չարէ քի նէ իլահ-լարտան գօրգար վէ նէ տէ թէվպիսի վիճտանընտան:

«Շան ու չէօհրէթի տաթի լաշէյ մէ-սապէսինտէ թուլարազ, անդէրի՝ ան-ճազ զաթի ֆիքիլլէրի իգնա էտէ կէլէն էվհամ նազարըլա կէօզէտիր: Անըն ինտինտէ մէթին վէ ճիւտի վարիէթ տէնիլէն չէյ, անճազ՝ սէրվէթ ու սա-մանը պիտաեան ճէմմ էթմէք, հէյպէթլի կէօրիւնմէք, վէ ճինսի պէչէրի վալիմալ էյլէմէք տիր: Չիգ սիւրմէհիւլ անըն օր-տուսու՝ պէլտէմիզտէ րու նիւմայը զու-հուր էտէճէք տիր:

«Էկէր պուլունա խալզըն իթիֆազը, պիզի՝ անա մուգալէմէթ էտէպիլմէք հալինէ վազ իտէմէզ իսէ, արթըզ՝ հիւր-րիւնէթ իմուտի պիզտէն պիւսապիլիւն մահվ օլուպ կիտէճէք տիր. գուրպինտէ պուլունանլարտան հիչ պիրիսինն սէր-պէսթլիյինն չէքէմէմէքտէ օլան իշպու հու-տուտտաշ ալէյհինտէ սիւահպէտէսթ օլ-մասը խուսուսու, իդոմենէսին մէնաֆիի հազգընտա տաթի հէման պիզիմքի գա-տար միւգթազի տիր. էկէր պիւզ մալլուպ օլուր իսէք, Սաղենտին տաթի այնը ֆէ-լաքէթէ տիւշար օլաճաղը պէտիհի ի-տուլինտէն, ճիւմէթէն անըն ալէյհինէ գընամա չիթապ էթմէլիւզ տիր:»

Իդոմենէս՝ քեաֆֆէյի մէլիքէր իլէ սէր զապիթլէրէ օ կէճէեի օրատա կէչիւ-մէլէրինի իպրամ էթմիլ օլտուլունտան, Նեստորուն իշպու մազալէեի իրատ էթ-տիյի սըրատա ճիւմէթէն չէհրէ տօզրու իլէրլէր իսիլէր:

(Պագիսի սօնրա)

ՐԷՍԻՄ ՏԻՐՊԻՆԻ

Պագարսն քի կէօզ՝ խարիճէն ագ, սիեհհ, պաղէն մաի, վէ տէ պէպէք-տէն իպարէթ պիր միւտէվվէր իւզվ տիւր. աճապա պու իւզվ նէ հիքմէթ իլէ կէօրիւր տէեու թէաճիւպ չէքէր-սին:

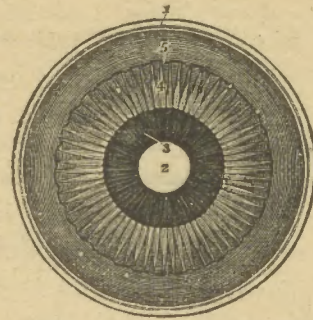
Իշպու իւզվ տաիլէն հիսսի սինիրէր իլէ պէյինէ մէրպուլթ օլուպ, թէմոիտի նազար իտիլէն չէյլէրին ըէսմի՝ չէօ-լէլէր վասէթասըյլա կէօզ պէպէյինէ վասըլ օլտուղտան սօնրա, օլ ըէսիմի՝ հիսսի սինիրէրին պէյինէ կէօթիւր-մէսի տիր կէօրմէք:

Իշպու մուլթասարճա իզահաթ-տան, կէօրմէք իլէ կէօրմէք պէյին-տէ, օլ հիսսի սինիրէրին գուվլէթ, ու զաափիեթի նիսպէթինտէ նէ տէրէճէ փարգլար պուլունաճաղը, վէ հիշ կէօրմէմէք իսէ, նէ տէմէք օ-լաճաղը միւսթէպան օլուր:

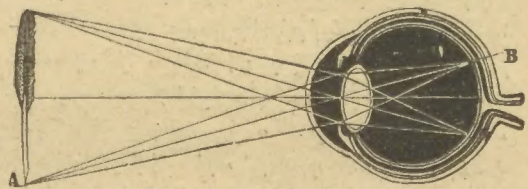
Սնճապ՝ կէօրիւճիւլիւք հիքմէթի եալընը պու գատար իլէ պիթմէզ, կէօզտէ էօյլէ խասսէլէր վար աըր քի, ինսոնն տիւչարը հայրէթի պէզա-եթ օլմամասը միւնքին տէյիլ տիր:

Խասսէնին պիրինճիսի պէպէյին տէյիրմիլիյի տիր. պունտան հասըլ օլան մուհասէնաթ՝ չէօլէնին պէհէր թարափտան այնը տէրէճէտէ թէվ-սիլ էտիպ տէ, նազար էտիլէն չէյին հէյեթի հալիյէսիյլէ կէօրիւլէպիլ-մէսի տիր. պինտէն ալէյհ միւտէվ-վէրիյինէ սէքթէ կէլմիշ օլան կէօզ պէպէքլէրի, իշպու մուվաղէնէյի զայպ էթմիշ օլաճաղարընտան հիշ պիր չէյի մօղրու կէօրէմէզլէր:

Իքինճի խասսէ տաիսի, ըէսիմտէ կէօրիւլտիւլիւ կիպի աթփը նազար

1. Կէօլին ազը, 2. պէպէյի, 3. Գլամը շիֆա-ֆը. 4. շէօլիւր, 5. սիեհհը,

Կէօրմէք վազը օլան շէօլէ միւսատէմարը.

իտիլէն չէյին չէօլէսինին, նօղթայը մէքէզիյէսինտէն մօղրուճա, վէ թա-րափէյինտէն իսէ եէրէպինէ օլա-րազ կէօզէ վուրմասը տըր. պունտա տաիսի, չէօլէլէր պաղլալա տիլիմի թարպընտա եէքաիկէրինի գաթ իթ-մէքլէ պէյնլէրինտէ պիր միւսատէ-մաթ վուգուի իլէ նիսպէթ հասըլ օ-լուպ, նազար իտիլէն չէյին ըէսմի՝ պէպէյէ մաղլուպէն վասըլ օլուր իսէ տէ մօղրու կէօրիւնիւր:

Պիր չօգ չէյլէրէ պիրտէն պագըլ-մատա, միւնհասըրէն պիր չէյէ թէմ-տիտի նազար իտիլմէքտէ օլան պէր-րազլըլըն միւմքին օլմամասը, զիքը օ-լունան չէօլէ միւսատէմաթընըն քէս-պի թէքէսսիւր իթմէսինտէն տիր(1): Իւչիւնճիւ խասսէ, չէօլէճէ իքի

(1) Նազարը տըգգաթ իշպու չէօլէ միւսատէմաթընըն շիտտէթինէ թասաս-տիւֆ էթտիքճէ աճաիպ հալլէր վուգու պուլուր, մէսէլա արապա՝ եախօս վա-փօր իլէ կիտէրքէն գարանըն, վէ գարա-տա պուլունան չէյլէրին եէօրիւեօր. եա տէ խըզ իլէ տէօնիքտէ պուլունան պիր եուվարազ չէյին իսէ, տուրուեօր կիպի կէօրիւլտիւլիւ միսիլու:

կէօզ պէյնինաէ մոսսատէմաթ հուսուլա կէլմէսի տիր. զիրա պիր շէյէ իքի կէօզ իլէ պագարագ կէօրիւլտիւլիւ մէրքէզտէ, պիր կէօզ իլէ տէ կէօրէ պիլմէք գապիլ օլմաուղընտան, իշպու միւսատէմաթ տախիանը՝ նօգթայը մէրքէզիյէսինաէ կէօսթէրիւ (2)

զիւսատէ իհթիւսանը օլանաղընտան պիթթէտրիճ աչըլըպ, վէ այաւընըգտա իսէ, շէօլէնին ալ լիւզիւմիւ պուլունտուղունտան այնը հալտէ պիւզիւլիւր:

Պիրտէն՝ գարանըգտան այաւընըգա նագլտէ կէօզիւն գամաշմասը, վէ այաւընըգտան գարանըգա կիթ-

Տէօրտիւնճիւ, վէ պէլքիտէ էն միւհիմմ խասսէ տախի կէօզ պէպէյինին էթրաֆ սինիլլէրինին լաստիգ կիպիաչըլըպ գափանմասը տրր:

Գարանըգտա՝ պէպէյին շէօլէնէ

(2) Պու տէտիյիմիզին սըհէթի, պիր կէօզիւ եուսուպ տիկէրի իլէ պիր շէյէ պագարագտան սօնրա, պիր տէ օ՝ կէօզիւ եուսուրագ օ՝ տիրի իլէ պագմատա. օ՝ շէյին մէրքէզիւնտէն սափարագ կէօրիւլիւ օլմասըլա աննաշըլտիլիւ:

մէտէ իսէ գարարմասը, զիքր օլունա լաստիգ սինիլլէրին պիթ թէտրիճ գափանըպ աչըլմասընա մէյտան վէրիլմէմիշ օլմագտան իլէրի կէլիլ. նասըլքի տուրարագ ալըշմասը, նիսպէթ տէրէճէսինին եէրինէ կէլմէսի տէմէք տիր:

Կէօզիւն կէօզտէն պու խասսէտէն սօլանը չօգ ֆարգը վար տըր՝ վէ պագի հայվանաթըն կիճէ կէօրմէմէ-

սի, պաղիւէրինն իսէ պիւ աքս զի-
հատէ կէօրմէսի կէօզ պէպէյինն
պիւսիւմէսի տէրէճէսինէ թէալլիւգ
իտէր. Տիւերիստուն՝ կիճէ կէօրիւր
օլմասը աաիսի պու դապիւտէն աիւր:

Իֆատաթը մէշուհէտէն շու իս-
թիւրաճ օլունուր քի, պիւ շէյին շէօ-
լէսինտէն մաիտա օլան զիւալարըգաթ
վէ նազարը աըգգաթը եալընըգ օ
շէյէ հասը էթմէք իճապ իտէր իսէ,
օ շէյ էն ինճէ նօգթալարընա դատար
սարիհ, վէ կէօրիւլէրի իլէ վազիհ սիւ-
րէթտէ կէօրիւլէճէք աիւր. վէ պու-
նուն մօտէլինի՝ թապիաթ պիւզէ մին
էվվէլինտէն պախշ էթմիշ աիւր, նի-
չուն քի պիւր շէյէ աշըգտան պադմա
իլէ պէրրադ կէօրիւլէմէտիյի հալտէ,
էլի նիւմ սիւրէթտէ եռմուպ տա արա-
սընտան պադմաեը ինսանա թապիաթ
էօյրէթտի:

Իլմի հիքմէթի թապիյէ մուալլիմ-
լէրինտէն Ամէրիգալը Պրոսթըր նամ
գաթըն 1831 տէ իհասա էտիպ շիւ-
տի ալէմին մէշուտու օլմուշ օլան
րէսիմ տիւրպիւնիւնիւն մօտէլի աաիսի,
թապիաթըն էօյրէթմիշ օլտուղու ա-
վուճ եռմմասը տրը. պու իֆատէմի-
ղի իսէ, պուրատա վազ օլունան Լօնա-
րատա՝ իլմի հայվանաթ միւտէրրիս
վէ շալիրտանընըն, սու հայվանաթը
էնվաինի, վէ հալ ու հարէքէթլէրինի
քէշֆ իթմէք իւզրէ թայմըղ նէհրի ի-
չինէ եաիլըմըղ օլան ճամ պինանըն
րէսմինի, էվվէլա աշըգտան սէյր իթ-
տիքտէն սօնրա, դարար պիւր ուզադ
լըղա կէթիւրիպ տէ, պիւր տէ ալուճ
արասընտան սէյր իթմէտէ, նիհաեէ
թինէ գատար վազիհ սիւրէթտէ կէօ-
րիւլէ պիւլմէքտէ օլտուղունու պէեան
պիւրլէ. թապվիսէ իտէրիգ:

ԱՏԷՄ ԻԼԷ ԵՐԼԱՆ

Մապիտէ պիւր քիսէ չիֆթէ կիտէր քէն,
Տէյտի բայա եօլտա իրի պիւր գութու,
Չունքի չըգմըղ իտի քէօյտէն փէք էրքէն,
էթտի խանտէ պու կիւն գըսմէթ պու

տէեու:

Սարըպ պիւրաէմ աղուչունա օգչաուր,
Սօնրա աշըպ դափաղընը եօզլաուր,
Անտէ մախուֆ գըվըրընըչուր պիւր եըլան,
Հէման գըեամ պիւրլէ անը գափրա-

աը:

Սըգ սարըլուր օլ սէֆիլին ոլոյնունա,
«Սօգմալըեմ տէտի բիւրիմ աշըլան»,
Չունքի չօգտան պու մահպէստէ էրիտիւմ,
Ահտ էթտիքէ կիթտի վատիմ պօշու-

նա:

Չօգ տէֆալար խըզլը տիւշտիւմ չապտեա,
էլլէտիմ վատ գուրթարանա հէտտեա,
վատ ու ահտիմ մատամ ֆայտէ իթմէտի,
Պիւր աէ տէօնտիւմ եէմին էթտիմ սօգ-

մաեա:

Մէյէր իսէ պունտա իմիշ թըլըսըմ,
Պու գափաղը սիզ աշաընըղ էլմաըմ,
Պէնտէ սուշ եօգ սիզին իգպալ աըր աքսի
Պունա արթըգ նէմ ճիւմ իթմէք նէ

լեազըմ:

Պէտպաիթ էհլի զէրր սիւրտէն շաշըրտը,
էլլէր տիթրէեիպ կէօզլէր գարարտը,
Տիլի մէյեուսլէ շտիտ զամ ալտը,
Տէտի «եա» եըլան լութֆ էթ էլ աման,

Պու նէ աքսիլիք վէ նէ թարպ ինսաֆ,
իյայրա մուգապիլ եաման իթիսաֆ,
Պարի խըշընը ճիւզի պէր թարաֆ
էթ տէ սօրալըմ պիւր հազգ ու իրֆան:

Պունա գարար պիւրլէ րէվան օլտուլար,
Հայը կիտիպ սալթ սիւր շէհր սլուլտար,
Հալ արզ էտիպ անտէն րէյին սօրմատա,
Տէտի «սէնտէ տիւր հազգ եըլան» սօգ

գուրթար:

Ճինսի պէշէր չունքի էլլիք թանըմուզ,
Սիւրէր սաֆա գըլար կէօլլէմ տէ նամազ,
Ույգու չէքէր հէմ եէր իչէր տիյնէնի,
Սօն ազըպէթ գըրար տալըմ աճը-

մազ:

Սօգ տէ երբան տուրմա ճիտոր սէօյլէրիմ
Պէնիմ տախի պէօյլէ սօվուր երեքէյիմ,
Պու խալք՝ իսնի ինսան տըր սօջ պիլլահի,
Նէ՛ լուծ ֆիթանըր վէ նէ՛ համի ու նա-

յիմ:

Երբան պու տէմաէ պէհիրնաք տիշին,
Նէշիլ քէօրիւքլէ պիլէտի բէշին,
Էնճամ « էյ խապիա հէլաք տըր իշին »
Տէեու շիտտէթլէ աջարտը տիհան:

Քէօյլիւ՝ րէնք աթըպ օլտու պիր մէֆթա
Րիզի մէվթ իլէ տիւշտիւ ֆէրեատա,
Տիկէր պիր սիւալ իշուն իսթիտա
Պիրլէ, էթտի չօգ անին ու ֆիղան:

Թէէիլի պիրլէ երբան ազմին պէ թէքար,
Տէտի « քիմի իսթէրսէն սօր հէմ եալվար »
Անտէ պիր չայ չալլաեքըն տույունճա,
Անը հաքիմ նաոսա գարար գըլտը-

լար:

Չիֆթ ճի սնա աչտը սէօզիւ մաթաարիզ,
Պունա չայտան նէ՛ րէէյ մէմուլ էտէրսիզ
« Եւ հու նէ՛ վար նէ՛ տիր թէլազ պու չաոսա
Թօփալ ազըն պաշա պու նէ՛ պէտ պէ-

նիզ:

Խախի ինսան չէքէր ճիւրմի ամէլին,
Մէշհուր սէօզ տիր հէր քէս պիշէր էքտիլին
Պու տէրտ նիշուն կէլտի սէրէ քիմ պիլիւր,
Բէշին սէն չէք իսրէթ ալըն էմա-

լին:

Եւ մար տէ սօգ թէլիւր իթմէ պիր լահզէ,
Պունլար ինսան գըսիւր պէօյլէ քէրաքէ,
Պուլա խէլաւ հէման օլուր պիր արսլան,
Տարտա իքէն անճադ տիւշէր նիեա-

պէ:

Ապը զիւլալ կիպի շուրտա չաղլարըմ,
Քիմի ալըր ապտէսթ քիմին եայգարըմ,
Գալպէ ֆէրահ սատրէ շիֆա պէն իքէն,
Եինէ ինսան պէլասընտան գօրպա-

րըմ: »

Երբան պու տէֆա,
Ուզատըպ գաֆա,
Խաթէրտի էթմէք,
Խըտմէթին իֆա:

Պիշարէ առէմ,
Տէտի րիւր մաթէմ,
« Սէօզիւ կէլ իւշ էթ,
Լուծ ֆէն սօն քէրէմ: »

Էթտէրին չունքի,

Պիլի փէրք խոի:

Էթտիլէր հալ ալի,

Պուլուս պիր թիլքի:

Քէօյլիւ կիզլի Նէկիւշթ իլէ պիլ տէֆաթ,
Իքի սէմիզ թափուգ րիւշվէթ էթտի վաո,
Թիլքի հէման ալըպ փարմադ թէլինտէն,
Թախլիս իշուն գուրտու չէօյլէ պիր խ-

տաո:

« Եւ մար չէվիր երեզի պանա պազ, տէտի
Պանա պու սէօզ մադուլ կիպի կէլմէտի,
Նէտէն մալիւմ սըզըպ սէն պու գուլընա
Վաֆիր միւտտէթ օրտա իսքեան էթտին

տի: »

« Չէրիէ գատար էմնիէթ եօգ տըր սէնտէ
Տէեիւ երբան գըվըմ օլտու անինտէ,
Պիր սըգըճա եէրլէշինճէ գուլընա,
Կէշտի գափազ գալտը եինէ իշին-

տէ:

Պիթտի պու իշ կէլտի նէօպէթ թափուղա,
Տէտի քէօյլիւ՝ տիլքիէ « կէլ շու տաղա
Պէքլէ ճիւզի օրտա քէօյ եադըն տըր,
Կէտէր վաոիմ կէթիլիլիմ աեա-

լա: »

Կիտիւ վադաա ափտէթ էթտի չար չափուգ
Սըրթաա պիր չուլ էլտէ իքի կէնճ թափուգ
Եօլտաշընըն սըտգըն թիլքի պէյշնտի,
Լաքին չուալ կէօրիւնիւրտիւ փէք սօ-

վուգ:

Հէտիյէսին վէրմէք իւզրէ եանաշտը,
Տիւշտիւ չուվալ իշինտէն պիր քէլը աշտը,
Սաիգա վէշ հիւճմէ շիթապ էտինճէ,
Տիլքի շաշըպ էլի փաեա տօլաշ-

տը:

Ճան տիմանճա գօշտու սաղա վէ սօլա,
Տօլաշմտըգ նէ՛ տալ գալտը նէ օլա,
Ագըպէթ պիր սարի գաեալըգ իշինտէ,
Բինհան օլտու պուլուպ կիզլի պիր եու-

վա:

Ավըն էլտէն գաշըրմիշտը չուն քէօիէք,
Էթտի ափտէթ մէյեուսէն եէլ եէքէլէք,
Տիլքի չէտիա տիտրէմէլէր չալար քէն,
Պուլուս ֆուրսաթ գաշտը մէտէտ տէ-

եէրէք:

Հէր պիր թիւյտէն սէլլէր ագար կիտէրտի,
Նէֆէս օլտու թազեիգ թազաթ քէսիլտի,

էնճամ սուրբ ու պ օրտա վիրան պիր ասեալ,
կէօլկէսինտէ ճիւղի րահաթ իտէր-

«Շաշգըն, տէտի. պիր քէզքէնտի քէնտինէ
երլան քէօյլիւ սօգաճագմըլ սանա նէ,
Շիրմոի օլսա շուրտա ճէսսուր պիր քիշի,
Գուլրուղունտան թուրթսա չալսա վէ-

մինէ:
Թիւթի պէօյլէ իտէր իքէն սըրֆ շուղուլ,
Օլտու նիւէթ ագապինճէ տէր գապուլ,
Տէյիւմէնճի էշիտինճէ պու սէօզիւ,
տէտի «պէնտէն էյի օլմազ րէէ-

ճուլ:»
Եսփճա վարդալ գուլրըղնտան գաւրատը,
Թիւթի նակեալ երլտըրըմա ուղրատը,
«Եղյան ֆօյլի սօգաճագմըլ տանա նէ:»
Տէեուլ խըզլա եէրտէն եէրէ չալար

տը:
Գօփտու գուլրուգ գալար մէրտին էլինտէ,
Թիւթի ափալ թափալ գալգտը անինտէ,
Թիւլէրտէն թէր գուլրգտն գան ագարագ
Պիր գասըրկա կիպի օլտու րէվէն-

տէ:
Եօլ իւսթնտէ կէօրտիւ պիր սէթ նմզկեալ
Անտէ պիր քէս կէրփիլ տուրր տիւ ճէնալ,
Պիւլէնտ նիտու էթտի ես հու տէրտին նէ
Տէտի մէրգուլ «տիլէ՛ք տիլէ՛ք տէրտիմ

ալ:»
Էկէր օլսուն տէրսէն տիլէք թէզ գապուլ,
Շուրտա վիրն պիր ասեա վար անը պուլ,
Ալզընտն սէօզ չըգըզ կիւշին տուլմագըզ
Պիշագ կիպի քէսէր աթար պիր մէրտ գուլ:

[Պուլնսան էվվէլֆի ճիւսթմիգսէ Ե. Մու-
րասեան էֆէնթիմին ԾԱՂԻԿԻՆԻ իլլան իր-
միւ իթիք, իւպու մէնմուլըլ ասարսա օ-
լան սէշմէ շէյլէրին հաշիլէրիլէ պէրա-
պէր պիր գաշընը պիթ քէրնէմէ քէյսէրքէյ
գարիուցուն խքիթասէսինէ աղ իսէրիգ:]

ՎԻԿԹՈՐ ՇԻԿՈՆՈՆ ՓԱՐԻՍԷ ՏՈՒՆՈՒԼԻ
1870 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 6

Ես՝ Փարիսիւլէր՝ պէն տէմիլ տիմ
քի, ճուլհուրիւնէթ Ֆրանսաեա նէ
վագըթ կիրէր իսէ, պէն տէ օ՛ անտէ
կիրէճէյիմ տէեու, իշթէ տուլտուլ
էթտիմ:

Պէնի պուրաեա ճէլալ իտէն իքի նէ-
վի մէսէլէյի աղիմէ տիր, պիրիսի
ճուլհուրիւնէթ, տիկէրի թէշլէքէ,
շիմտիքի տուլտուլիմ իքմալը վագիֆէ
իշուն տուր:

Նէ տիր վագիֆէմ:

Սիլլէրինքի:

—Փարիսի վէգայէ իթմէք, վէ փա-
րիսի մուհաֆազա իլլէմէք, Փարիսի
գուլթարմագ Ֆրանսաեալ գուլթար-
մագտան էվլա, վէ պիւթիւն ճիւհա-
նը թախիսէ հէմթա տըր: Փարիս՝
ճիտալ տուրէթտէ մէրքէզի ինսանի-
ւէթ, վէ Փարիս պիր մուգատտէս
մէմէքէթ տիր. պինաէն ալէյհ փա-
րիսէ հիւճմ իտէն ումուլ ինսան գըս-
մը իւզէրինէ հիւճմ էտիւօր տիմէք
տիր:

Փայլթախթը մէտէնիւնէթ, վէ մէր-
քէզի թէպէտտիւլաթ օլան Փարիսին՝
պէօյլէ պիր եապանի հիւճմ իլէ իճ-
պար օլունմասը գաթան ճայիլ օլա-
մալ:

Փարիս՝ էֆքեարը ումուլիլէնին
իթթիֆագը, վէ քիւլիւ իթիւլա-
ֆաթըն ինտիֆաի իլէ հէր հալտէ միւ-
զաֆֆէր օլաճագ տըր: (1)

(1)Թաարիգ, իշուլ ֆըգըա՝ էկիւշի պէ-
լաղէթին պիր էմարէյի զի րէֆազը իսէ
տէ, նազարը թէտգիգի ամիգէ սընտըղը
հալտէ, էսասընը էֆքէարը զայրը սա-
պիթէեէ, վէ միւպալէլաթը թէֆաթիւ
րիլէեէ միւսթէնէտ պուլաճագըզ տըր:

Նիշուն քի, էվվէլա՝ մուլալիլէյհ Հիւ-
կօեա պալսն իլէ Փարիսին խարիճինէ
սուուտ տիրլէ վիւսեաթա կիտէրէք պիւ-
թիւն Ֆրանսալարը Ալմանեալար ա-
լէյհինէ գըեամ իթտիւմէսի թէքիֆ օ-
լունտուգտա «Պէն իթթիեար տտէմիմ
եափամամ» տէեու րէտու էթտի. վէ ան-
ճագ՝ Բրուսիալըլարա իթթապէն Փարիս-

տէն պէտաննամէլէր իշար ու թիսեար էյ-
լէտի քի, անլէրէ Գրիւբ թօփարընըն
սաֆիրլէրի իլէ ճէվապ վէրտիլէր: (1)

Պինաէն ալէյհ քէնտիսինի ճէլալ խոչն
խոռոսաթը աղիմէտէն պիրիսինին թէհ-
լիքէ օլտուղու պէտանըյլա, գապա պոյ-
տան աթմասը ճալպ տէյիլ իտի:

Սանիէն՝ եալընըզ Ֆրանսանըն, վէ ան-
ճագ փարիսին սէպէպի ինսանիէթ ու
մէտէնիէթ օլմասը զէհապը տաթի, ալֆ
օլունմապ պիր միւսպալէղա տըր. գիրա մէ-
տէնիէթ պապինտէ ինկիլիզլէրին Սաք-
սոն ճինսի Ֆրանսըզլարտուն աշաղը գալ-
մառըզտան պաշգա, չօգ ճիհէթլէրտէ
անլէրէ րուճհանիէթլէրի տէ վար տըր:

Հիւլիօ՝ էպնայը պէշէր միւսանընտա
վազաա պիր թաաթըֆաթը սէմալիյէտէն
տիր էմնա, էն աղիմ էգքիեանըն տա գու-
սուրտուն սալիմ օլմահաճաղը պէտիհի
տիր:

(1) Ֆեղիք. Եկեր պու իքիրագա հագգ
վէրմէք լեագըմ կէլիր իսէ, Լուի Նափո-
լեօնուց սիւսմէսի ազապիցսէ, Ֆրանսա-
նըն ճուսմուրիէթ իլլան էլլէմէսի, գուլ-
վէլի սաֆէրիյէ, վէ քէրքիպաթըն ճէսիսէ
ճիհէթիլլէ Բրուսիալլարա պալիսի էնսիսէ
օլմագա իֆէն, Հիւլիօ՝ աքէ քիւսիլիւ-
մէսէ օլսուղիլլէ պէրապէր քէրէսսիւսսէ
պուլունմա պիր Ֆարիս, վէ ճէսիմ օր-
սուեա, սաշաղը սարմը եանկընա գա-
սէն իլէ սու ուլաէսըմա կիպի օլան քա-
զալլում պէտանմալէրի քէպիլ պիրլէ,
Ֆրանսա հագգընսա պէտանը անգ էքմիս,
վէ Բրուսիալլարըն իզալէլի քէրէսսիւսի-
նէ, վէ քազվիլլէլի իսրալլարընա վէսիլլէ
վէրմիս օլսու սէօզլունիսէ իլալէ էքմէլի
սիր:

ԳԱՅՍԵՐԻՅԷՆԻՆ ԱԹԻԳ ԳՕՃԱՊԱՇԸԼԸԸԸԸ

(Ճիլդ 5 նիսսիսէ 2 սէն սէվալ (սա. 18)

ՕՆ ԱԼԹԸՆՃԸ ՊԱՊ

ՊԵՔԵԱՐԸԱՐ ՄԵՃԼԻՍԻ

Պապը էվվէլտէ վէֆաթ էթմէլէրի պէ-
եան օլունան չօճուգլարըն նէ՝ վէճէլէ

տէֆն օլունտուգլարընը պիրտիմէք իւզրէ
պիր պաշգա թարաֆա վարմամըզ լեագըմ
կէլիր չէօյլէ քի:

Օլ կիւնիւն՝ եանի քարիկեղան հաֆ-
թաաը շարաթ կիւնիւնիւն ազշամըսը,
պիւլէլիւք պաղչէ պաշընտա, վէ իւշխանէ
գափուսուեա շամիլ պուլունան պիր մէ-
թէրիսին պուճաղընտա, գափուսու տէ-
միր չագշաղը վէ գարա պօեալը պիր
խանէտէ տաթի, շանանը տըգգաթ պիր
մէճլիս վար իտի:

Իշպու մէճլիտէ հազըր օլան զէվաթ,
նէ աքեղաթոյ մուամէլէսինէ կիրիլմէքտէ,
վէ նէ տէ հալլէրինի պէեան էթտիրիմիզ
սէֆիլլէր կիսիլ էլէմ ու քէտէր չէքմէքտէ
օլունա, պուլունարըն էլլէնճէսի պիւսպիւ-
թիւն պաշգա իտի:

Խանէնին սահիպի, ալթմըզ եաշընը
կէշկիւնճէ, վէ հաճի Գարրիէլ իսմինտէ,
գըրտնթաճա սիր առէմ օլունա, մէշղու-
լիէթի թիճարէթի իսէ, փանաիրինտէ
Ջիլէտէն էնվաի պուլումա, լէպլէպի, վէ
մէվսիլէրինտէ իսէ թօգաթտուն գալ
աղաճը. Մէրգիֆունտուն մանտա կէօնիւ,
եաառըզ տէօշէք չաթմասը, վէ Ամասիա-
տան տաթի սուճուգ պամեա վէ պուն-
լարա տաթի շէյլէր ալըպ, Գայսէրիյէնէ
կէթիթէրէք սաթմագտուն իպարէթ իտի:

Պու սէպէպտէն պու առէմ՝ սէնէնին
տօգուզ այընը ղուրպէթտէ կէշիրիթ օլ-
մաղլէ, տըշարըլը չօգ առէմ թանըր, վէ
ղուրպէթ հալլինի, վէ ղարիպէ օլան հիւր-
մէթին գառրինի պիլիր իտի. սինաէն
ալէյհ պէօյլէ կիւնլէրտէ հիշ պիր շէյէ
պազմաեարագ վիրա խանլարը տօլա-
շըր, վէ կէօզիւնէ իլիշէն պէքեարարը
էվլինէ տաշըր իտի:

Իլլա իլլա պէեան էթտիլիմիզ մէմլէ-
քէթլէր էհալիսինտէն պիր առէմ էլլինէ
կէշէր իսէ, օլ կիւն կօեա իհեա օլտուս
սանըր ըտը:

Իշթէ պու մէրագըն սահիպի օլան հաճի
Գարրիէլ ախպար օլ կիւնլէր խան քէօ-
շէլլէրինտէն ալթը նէֆէր պէքեար տա-
վէթ իլլէմիշ իտի քի, իլլէրինտէն պիրիսի
տաթի վանք հիքեաեէսինտէ գիքրինի չօգ

կէջմիշ օլտուղուսուղ իխթիւար հաճի պապա օլուպ, Յովակիմէ վէրմիշ օլտուղու սէօզ իւզոն տրգասընտան քէնտիսի տէ շէհրէ կէլմիշ իտի:

Տիկէր միւսաֆիրլէրին իսէ, պիրիսի օլտուղա թիւրքճէ, լաքին լայնգլը սիւրէթտէ էրմէնիճէ տախի պիլէն պիր Ասորի քահանայսը, տիկէրի լիսանը Յարպիսէ վէ շիրէ մապիւլմաթը քեաֆիյէսի պուլունան Արասկիրլի պիր վարժապետ. իւչիւնճիսիւ կիւրիւնլիւ պիր Հալէպ թիւճարը. տէօրտիւնճիսիւ Մալաթիայը մազը քիթրէ թիւճարը. պէշինճիսի տսըլ իսի Մարտիրոս իսէ տէ շուարաճա մաթլէսի լաթֆի օլան Ղարսը պիր շաիր իտի:

Միւսաֆիրլէրվէր տաթ ուսուղ պուլունարըն եէքտիկէրիյէ օլան միւքեալէմէլէրինի տիյնէտիքճէ պիւնեալար քէնտիսին օլուր, վէ հէլէ օ հաճի պապանըն տուրուպ տուրուպ տա լաղըրտըլարըն, տան եէրլէրինտէ, ճիւմլէսի իւղէրինէ հաքիմանէ օլտուղու իլէ պերապէր, քէմալը հիւմ ու իթիտալ իւզրէ էթտիյի ճէվասլարա իսէ աղըր աջըդ դալըր իտի:

Պէօյլէ պիր հիւրմէթի ֆէվդէ էլ տաէ իլէ տալէթ օլունան միւսաֆիրլէր, միւքէմլէլ թաալար իլէ տէ թալթիֆ իտիւտիքտէն սօնրա, նարկիլէլէրի չուպուգլարը թէլլէնտիւրէրէք պիր գափուսու սօֆաեա օլան մապէյն օտասընա գուրուլտուլար, վէ իւքէմլէ իւզէրինէ գօնուլուշ պիր տըմէշըտա տիգիլի Չին իշի թապուգլար իլէ, էնվաի նէվալէլէր, վէ տրալան գաֆասը պիշիմինտէ օլան պիր չիֆթ գանաթատա տօլու թալչան գանըրէնկինտէ պուլունան մէյլէր իլէ տէմլէնմէյէ պաշլատըլար:

Էյլէնիւլէրի, իշիւլէրի, վէ տէեիպ կիւլիւլէրի, էօյլէ պիր քիպար իւթիւնէ, վէ իթիտալ իւզրէ իտի քի, սէյր իսէնին լալ օլուպ պագմադտան պաշգա պիր շէյ սէօյլէմէյէ աղըր վարմալ ըտը:

Արասկիրլի վարժապետ պիր տրալըգ շաիրէ թէվճիհի իթիտալ պիրլէ աղիղիմ տէտի:

Օ՝ Գէ սիր քի անագսըգ քաիմա բէվան սր, Օ՝ Գէ սիր քի սէրաքա աշըլմըս քիման սր,

Օ՝ Գէ սիր քի անիմսէ օլաքըր ալէմի,
Օ՝ Գէ սիր քի շիֆէմիմսէ հէր պիր շէյ քիման
սր:

Շաիր տալա տիւշիւնմէքսիգին

Ապ սր բուգ ու շէպ փայսըգ օլաքան,
Նար սր հէր եանը քիւսաէ քիման,
Բուգիկեա անիմսէ ալէմի կէզէր,
Խալըր շիֆէմիմսէ խալ իսէր քիման:

ճէվասը վէրինճէ, հաճի պապա զիեատէ-
սիյլէ քէյֆլէնէրէք, « Նէ՛ տէտինիգ վար-
ժապետ չու հազըր ճէվասա, տէտի.
պիրէր շարապ տէյմէտի մի »:

Շարապ սէօզիւ հաճի Գարրիէլ ախպարըն գուլաղընա տէյէր տէյմէլ իքի-
շէր... իքիշէր... պաղըրտարազ սըշրատը
գալըր, վէ էլճիյէզի իլէ գուլալու ֆար-
ֆուրի ֆինճանլարա մէյ տօլտուրուպ
տօլաշտըրտըգտան սօնրա, պիր թանէ տէ
քէնտիսի իշուն տօլտուրարազ « Ուսթա
տէտի, շաիրէ. վարժապետտէն սիւպ տէ
պիր շէյ սօրմանընճա, պու շարապը պէն
նէ՛ իշէր նէ՛ տէ օթուրուրուս: » անըն
իւզէրինէ շաիր տախի վարժապետտէն
չունու սօրտու:

Նէ սիր օլ քիմ վիմուսի իքի շաղգ սր,
Լաֆին պաքսան պաքա գաքաք անագ սր,
Պէօյլէնէ չօգ իքէն կէրչի անաղը,
Նիմէ Խաքան կիթմէլ չուգի սուրագ սր:

Վարժապետ տախի պիւլա միւթալէա,

իքի շաղգ սր քիթիւպանըն վիմուսի,
Վար սր պաքսան պաքա փայը սուրսի.
Օլա քիչէ գաքմէսի օ՛ եիմէ
Նէօրիւնէմէլ իսքէր շալսը մանուսի: »

« Տօղրու մու տուր ուսթա » սօրտու
հաճի Գարրիէլ ախպար շաիրտէն « Էվ-
վէթ տօղրու տուր » ճէվասը պընճա,
« Կէլ քէյֆիւմ կէլ եինէ՞ մի քիւմօ՛ն... »
կիւնդանուրիւն աղալար, սաֆա կէլտինիզ,
մէմլէքէթտէ օլանլարընըքըն տա գու-
լաղլարը չընաւըն » տէյէրէք շարապը
սթտը:

Պու տրատա պիւլմէճէ միւպահատաթը
օ՛ տէրէճէ շիւպլէշտի, վէ օ՛ գատար
քէտիլի թէֆէրրուաթ էթտիքի, կիտէրէք

սէօզ եանըլթմաճ սէօլէշմէտէ գարար
գըլըպ, մէճլիսին չազըր քէյֆ օլտուղու-
նու, վէ ճիւղէսինին տիլէրի տէ քէքէ-
էմէք տէրէճէսինի պուլտուղունու հաճի
պապա պիր ֆուրսաթ աստ էտէրէք, ք
իլէ տօլու պիր եանըլթմաճ սէօլէտի.
լաքին նէ՝ տէրսին էվէլէճէ վարժապետ,
մուսախարէն շաիր պիր հարֆընը սըջ-
րաթմագսըզըն կըրըլ կըրըլ սէօլէտիլէր
քի շու խաի:

(Գուշուշու պաշեւնա)

Ի Լ Մ Ի Հ Ա Յ Վ Ա Ն Ա Թ

ՊԱԼՁԸԳ ԳՈՒՇԼԱՐԸ

Պալըզգ վէ սու գուշարընտան մաա-
սուա թուրնա, թօյ, մարթը, գազ
վէ էօրտէք էնվախնաէն օլան լէյլէք-
լէր, հէմճինալէրինտէն ալէլ ումնմ
ուղուն պաճագլարը իլէ թէֆրիք օ-
լընուպ, իլլէրինաէ տախի կակալա-
րը, վէ թիւյլէրի սէպէպիլլէ էնվախ
միւթթէլիֆէնէ թագսիմ օլընուրլար:

Էնվալի վէզպուրէտէն պիքինճիսի,
հէր քէսէ մաալիւմ օլան աաի հաճի
լէյլէք օլուպ, պուշլարըն թիւյլէրի
գըլթըզը օլան ճինսինէ ֆըլամինկօ,
վէ կակալարը էնլի վէ իրի օլանլարը-
նա իսէ, պիլիմինտէն ալընարազ գա-
եղգ եախօտ գաշըզ կակալը (սաա-
գալ կսոըզ) լէյլէք աէնմիշ տիր:

Աաի լէյլէքլէր, խուսուսիլլէ ֆըլա-
մինկօ աէնիլէն ճինսլէր տախի, հէր
նէ գաաար կակալարընըն իւսթ թա-
րաֆընը պիր հիսապըճա պալըզգ
սուլարընա եաթըրըպ տա, սու իլէ
տգան ուֆագ պալըզլարը, վէ սաիր
հայվանաթը սաղիլէնի ալլամաաա
պուլունուրլար իսէ տէ, իշպու գա-
եղգ կակալը լէյլէքլէրին կակալարը,

պու խըամէթին տահա պիւսիւքլէրինի
իճրաեա միւսաիտ տիր:

Պու ճինս աըշըն պաճագլը վէ ու-
ղուն կակալը գուշարըն գանաթլա-
րը՝ վիճուալէրի նիսպէթինտէ օլմա-
տըղընտան, հինի բէրվաղլարընտա
չէքիլմէսի թապիլի պուլունան սու-
ուպէթի, կակալարը իլէ հէվաեը օգ
կիպի եարարազ, վէ հէվաաա հասըլ
օլան աղընթըտա իսէ, պաճագլարը-
նը պիր պիրինէ գավուշտուրմագլա
սաղըլարազ թէսհիլ իտէրլէր. վէ կէօ-
յիւսլէրինին կէնիլլէյի, վէ գապա էթ-
լէրինին զիւաաէլլի ճիհէթիլլէ տախի,
տուրմագսըզըն թուլ միւտտէթ ուշ-
մաեա տաեսնա պիլիլլէր:

Եաւալարընը չէհիլլէրտէ գուշլէր
վէ գապագլար աէրէլլէրինէ, վէ պիւս-
պան եէրլէրտէ իսէ գաեալար իւղէ-
րինէ եափարլար, աիլիլլէրի՝ պաճագ-
լարընը սարգըտարազ եուսուրթաեա
օթուրապիլիպ տէ գօլօզգա չըգարըր
օլտուգլարը սըրասա, նաֆագալարը-
նը էրքէքլէրի գաեըրըրլար:

Պունլար տախի կէօյէրէ գուշլար
ճինսինտէն օլուպ, Աֆրիգա լէյլէքլէ-
րի, եազըն իթալեաեա, իսկիւտիա-
եա վէ սաիր հաւաաար մահալլէրէ
կէօզ իտէր օլտուգլարը կիպի, Անա-
աօլու լէյլէքլէրի տախի գըշըն սաղըլ
իւլ հէվա օլան եէրլէրէ, վէ եազըն
միւֆէրրի մահալլէրէ կէօզ իտէրլէր.
վէ կէօզ վազթինին կէլտիլինի այնի
սէնէնին այնը կիւնլէրինտէ պիթթա-
պի հիսա էտէրէք քէօմէ քէօմէ եօլա
տիւշէրլէր:

Լէյլէք էնվախինին իլլինաէ էն թու-
հաֆը ֆըլամինկօ ճինսի տիր. պուն-
լարըն իւք սէնէ թիւյլէրի պօզլագ
պիր ըէնքաէ օլտուղու հալաէ, սէնէ
պէ սէնէ թէպալիլի ըէնք իտէրէք իւշ

ԳԱԵՐԳ ԿԱԿԱԼԸ ԼԷՅԼԷՔԼԷՐ

«էնէ զարփընտա սըրթլարը գօնու գըրմըզը, գանաթլարը կիւլ ըէնկի, վէ գանաթլարընըն ուճլարը խէ սի- եահ օլարագ ֆէվդէլատէ պիր կիւ- զէլլիք բէյտախտէրէք իքմալ օլունուր, վէ կիւնէշին շալգը վուրտուգճա խէ գընագ պիր եանար տէօնէրլիք հո- սուլ պոլուր:

Էսկի գէմանտա Բօմալըլար, ֆըլա- մինկօնուճ տիլինի էն լէզէզ թաամ- լարտան ատտ խտէր իտիլէր. նասըլ

քի շիմաի Աֆրիգանըն պաղի եէրլէ- ըրնտէ էլան էօյլէ տիր:

Շիմաիքի տէվրտէ պիզլէր տէ, հէր նէ գատար տիլինէ րաղպէթ իթմէ- եօր իսէք տէ, գըրմըզը թիպիւնէ օ' տէրէճէ հիւրմէթ ու րաղպէթիմիզ վար աըր քի, հէմ սարը լիրալար իլէ թըրամփա իթմէքտէ, վէ հէմ տէ նի- տա թաիֆէլէրիմիլին պաշլարընա գա- տար եիւքսէլտէրէք շալգալարընա թէզեինաթ ատտ իյլէմէքտէեիզ:

Շ Է Ր Ա Ի Թ Մ Ա Ի Խ Թ Ա Ր

- 1 ՖԵԼԷՅԻՆ իւշիւննիւ ճիւղի նիւսիւէլերի տախի բէյ տէր բէյ նէշր օլունա-
րագ 50 ճիւզէ իպլաղ օլունաճագ տոր :
- 2 Ապօնման պէտէլի բէշին օլարագ 4 ատէտ սիմ մէճիտիյէ օլուպ. թաշ-
րալար իշուն բօսթա փարասը ալընմաեաճագ տոր :
- 3 Ապօնէ եազըլմագ արգու իտէն զէվաթը քիրամըն Պէօեիւք Եէնի խան-
տա իւսթ գաթտա 33 նօմէրօլու օտաեա միւրաճաաթ իթմէլերի, վէ
մէքթուպլարըն տախի Յովհաննէս 3. Պալըզճեան իսմինէ օլարագ
զիքը օլունան օտաեա իրսալի լեազըմ տոր :
- 4 Պէհէր նիւսիւսի 3 ղուրուշա վէ միւհիւրլիւ օլարագ անճագ օտասըն-
տա սաթըլըր :
- 5 Մէզքիւր օտատա հէր նէվի էվրագը տաալիյէ, թիւճճարիյէ վէ տէֆա-
թիւրի մուհասէպէ, վէ վարագայը սաիրէյի միւթէնէվվիա եազըլըր ,
մամաֆիհի ՖԵԼԷՔ ապօնէլերինէ պու ճիհէթլէրտէն տօլանը խու-
սուսի իքրամլար օլունուր :
- 6 Վէ հաթթա տէվաիրի բէսմիյէտէն հէր նէվի գուեուտաթ իսրաճը, վէ է-
վամիր թահսիլի, վէ վէքեալէթ, բրօթէսթօ Վէ հաճ իկալի մուամէլա-
թըն իճրասը իլէ, հէր տիւրլիւ տաալիինն քէմալը էմնիեթ վէ ինթի-
զամ թահթընտա օլարագ իճրայը մուհաքէմէ վէ մուխասէմէսի զըմ-
նընտա էմնիեթլի զաթլար վէ ալօզաթլար թաեհնի, վէ հէր կէօնէ
մէսուլիեթլերինն թէէմինի թէահիւտ զըլընըր :

Ի Յ Լ Ա Ն

Ֆէլէյին իւք սէնէլիք 24 ճիւզիւ ճիւղէնմիշ օլարագ	60
Իքինճի ճիւղի քէզա	60
Մէապհիսի միւթէֆէրրիգա այրըճա թապէթտիրիլէրէք	40
Սէատէթի ինսանիյէ պահսը պիթ թէֆրիգ ճիւղէտիլէրէք	6
Գայյսէրիէնին աթիգ գօճապաշըլըղընըն իւք ճիւզիւ քէզա այրըճա ճիւղէտիլէրէք	6
Վէ գավաիտի նազըր հուրուֆուսն այրը ըիսալէսի	3

ղուրուշա սաթըլմագտա տոր :